

151. Wijziging fiscale behandeling partneralimentatie m.b.t. woongenot

Onderwerp: Vereenvoudiging Belastingdienst

Thema: Terugdringen conflictgevoelige maatregelen

Omschrijving van de maatregel

- Als partners die samen een eigen woning bewonen uit elkaar gaan, kan er sprake zijn van partneralimentatie in de vorm van woongenot. Het gaat dan om situaties waarin de vertrekkende ex-partner huisvesting verstrekt aan de andere ex-partner als deze ex-partner in de woning blijft wonen terwijl deze niet geheel zijn/haar eigendom is. Het verstrekte en ontvangen woongenot wordt fiscaal gewaardeerd op het evenredige deel van het eigenwoningforfait dat voor deze woning (of deel daarvan) in aanmerking zou worden genomen. Het blijkt in de praktijk dat in dergelijke gevallen door de achterblijvende ex-partner fouten worden gemaakt in de aangifte. De achterblijvende ex-partner gaat er vaak (ten onrechte) vanuit dat hij/zij – omdat deze in de woning verblijft – ook het volledige eigenwoningforfait moet aangeven. Deze ex-partner moet echter alleen voor het eigen aandeel in de woning het eigenwoningforfait aangeven. Het door de vertrekkende ex-partner verstrekte deel moet als ontvangen partneralimentatie worden aangegeven (ter grootte van een evenredig deel van het eigenwoningforfait). De wetgeving op dit punt is duidelijk en wordt ook helder toegelicht in de aangifte. Desondanks is er in deze situatie sprake van regelmatig terugkerende fouten die hetzij kunnen worden opgelost door betere voorlichting, hetzij door aanpassing van wetgeving. Voor deze laatste mogelijkheid schetst dit fiche enige opties.
- Vereenvoudiging van de fiscale behandeling van partneralimentatie, ingeval een van de ex-partners in de eigen woning blijft wonen. De maatregel moet het juist aangeven van het woongenot bevorderen zonder de ex-partners te bevoordelen of te benadelen. Beoogd is zoveel als mogelijk per saldo geen wijzigingen aan te brengen in de mate van heffing (budgetneutrale maatregel). Hierbij zijn twee varianten in vormgeving in beeld. Het verschil in beide varianten ziet alleen op de behandeling van de vertrekkende ex-partner.
- In beide varianten wordt het woongenot dat door de achterblijvende ex-partner in een eigen woning wordt ontvangen van de vertrekkende ex-partner in aanmerking genomen als eigenwoningforfait, en niet meer als ontvangen partneralimentatie. Hierbij kan een belastingplichtige die fiscaal geen eigen woning heeft toch onder de eigenwoningregeling vallen. Het is de vraag of dat gewenst is.
- Bij de vertrekkende ex-partner wordt:
  - het verstrekte woongenot in aanmerking genomen zoals nu al het geval is (bijtelling eigenwoningforfait en aftrek partneralimentatie). Hierbij kan per saldo bij de ex-partners meer dan 100% eigenwoningforfait in aanmerking worden genomen, hetgeen een logische uitwerking is, maar wel vragen kan oproepen bij belastingplichtigen.
  - het eigenwoningforfait op nihil gesteld en de aftrek van betaalde partneralimentatie met betrekking tot het verstrekte woongenot (deel eigenwoningforfait dat op nihil wordt geteld) op nihil gesteld voor de periode dat de woning voor deze partner fiscaal nog een eigen woning is. Na afloop van deze periode valt de woning in box 3 en is het verstrekte woongenot wel aftrekbaar als partneralimentatie.

Vereenvoudiging, omdat...

- De ex-partners houden in veel gevallen geen rekening met de regeling voor verstrekken/ontvangen van woongenot of passen deze onjuist toe. De veel voorkomende fout dat de achterblijver in de eigen woning het gehele eigenwoningforfait opgeeft (en geen ontvangen woongenot als ontvangen partneralimentatie) wordt de hoofdregel, waardoor er naar verwachting minder fouten worden gemaakt. De maatregel roept ook gedeeltelijk nieuwe complexiteit op, die de vereenvoudiging gedeeltelijk dempt (toegelicht in dit fiche).

Achtergrond/Beschouwing

- Er zijn verschillende situaties mogelijk wanneer één van de ex-partners in de eigen woning blijft wonen na scheiding. De volgende daarvan zijn relevant voor de regeling. 1) vertrekkende is volledig eigenaar en betaalt de volledige rente 2) gedeelde eigendom, vertrekkende betaalt de volledige rente, 3) gedeelde eigendom, gedeelde rente (aannee hierbij is dat de verhouding eigendom en aandeel rente dezelfde is) , 4) gedeelde eigendom, achterblijver betaalt de volledige rente. Al deze hoofdsituaties kunnen zich voordoen binnen twee jaar na vertrek uit de woning (vertrekker kan voor de voormalige echtelijke woning nog onder de eigenwoningregeling vallen) of erna (vertrekker valt voor deze woning in box 3). Om recht te doen aan het uitgangspunt dat de mate van heffing per saldo zoveel mogelijk ongewijzigd blijft, zijn twee varianten opgenomen voor de fiscale behandeling van de vertrekkende ex-partner rekening houdend met de hiervoor genoemde tweejaarstermijn.

- Er is bij de genoemde varianten (bijna) geen wijziging in verschuldigd belastingbedrag als de maatregel wordt doorgevoerd en de aangifte wordt eenvoudiger. Het in aanmerking nemen als eigenwoningforfait waarbij toepassing van de regeling Hillen aan de orde kan zijn, kan in vergelijking met het in aanmerking nemen als ontvangen partneralimentatie een klein voordeel opleveren voor de achterblijvende ex-partner.
- Het is mogelijk dat de genoemde complexiteiten bij de maatregel (geen eigen woning, wel eigenwoningforfait, per saldo meer dan 100% eigenwoningforfait, verschillende regelingen afhankelijk van de genoemde tweejaarstermijn) de mogelijke vereenvoudiging tenietdoet. Dit gecombineerd met het feit dat bij de personen die nu onjuist aangifte doen geen of slechts een minimale inkomenscorrectie plaatsvindt maakt dat een alternatief in de vorm van andere communicatie en dienstverlening ook denkbaar is.

Uitvoeringsaspecten

Eenvoud burger	Of er voor de burger een vereenvoudiging is, hangt af van de vormgeving en vergt nader onderzoek.
Fraude/handhaving	Gelet op geen of zeer weinig financieel belang bij de aanpassing zijn er geen effecten op fraude of handhaving.
Implementatie	Deze maatregel vergt een (ingrijpender) structuurwijziging. De aangiftebiljetten moeten worden aangepast. Deze lopen mee in de vooringevulde aangifte. Om die reden geldt voor deze maatregel een doorlooptijd van 15 maanden.

Effecten

Economie	-
Budgettaire aspecten	Insteek van de maatregel is dat deze budgetneutraal uitwerkt. Het wel/niet in aanmerking nemen als eigenwoningforfait dan wel als partneralimentatie zou wel een naar verwachting beperkt budgettair effect kunnen hebben als gevolg van de Hillen-regeling.
Overige effecten	Er zijn naar verwachting beperkte effecten voor de rechtspraak en voor de civielrechtelijke positie van gescheiden (ex-)partners afhankelijk van de vormgeving van de maatregel.